

är en verksamhet inom

Barnombudsmannen i Uppsala
- en ideell förening

ÅRSRAPPORT FÖR 2005

Mars 2006

INNEHÅLL

<i>Inledning</i>	2
<i>Vision</i>	3
<i>Mål</i>	3
<i>Samverkan</i>	7
<i>Övrig samverkan</i>	8
<i>Föreläsningar</i>	10
<i>Lokal</i>	11
<i>Invigningar</i>	11
<i>Media</i>	12
<i>Trycksaker</i>	12
<i>Statistik</i>	13

Barnombudsmannen i Uppsala är en ideell förening som funnits sedan 1988. Under 2004 inlemmades Länsbarnombudsmannen som verksamhet utifrån ett kontrakt med Landstinget i Uppsala län. Länsbarnombudsmannen arbetar med barns rättigheter inom kommunerna och landstinget i Uppsala.

Barnombudsmannen i Uppsala – en ideell förening
Kungsgatan 47 A, 753 21 Uppsala   018 – 12 21 13
[uppsala@dinbarnombudsman.nu](mailto: uppsala@dinbarnombudsman.nu)
www.dinbarnombudsman.nu

Inledning

Barnombudsmannen i Uppsala – en ideell förening ansvarar för två verksamheter varav Länsbarnombudsverksamheten är en. Föreningen har enligt avtal med landstinget i Uppsala Län åtagit sig att driva denna verksamhet fram till år 2006.

Länsbarnombudsmannen verkar för barns bästa inom Uppsala läns gränser i enlighet FN:s barnkonvention och med Landstingets Policy för Barnkonventionen.

År 2005 är det andra verksamhetsåret för länsbarnombudsmannen. Verksamhetsområdet består av Landstinget i Uppsala län, sju kommuner (Älvkarleby, Tierp, Östhammar, Uppsala, Knivsta, Håbo och Enköping). Gun Johansson har varit verksamhetsansvarig och arbetat 100 %, Ann-Mari Forsberg arbetar 20 % som handläggare. Tillika har Gun Johansson varit handledare för Susanna Lindqvist som arbetstränat i verksamheten under hela år 2005.

Detta andra verksamhetsår har fortfarande uppstartskaraktär då området är stort och det funnits många nya verksamheter att fånga upp. Under första halvåret var Länsbarnombudsverksamheten involverad i flodvågskatastrofen dels med krisberedskap för att ta emot samtal dels med att förstärka med personal på Lokala BO. Gun Johansson deltog aktivt i en krisgrupp under våren.

På följande sidor följer en redovisning av verksamheten under 2005 utifrån den beslutade verksamhetsplanen och kontraktet som är upprättat mellan Barnombudsmannen i Uppsala – en ideell förening och Landstinget i Uppsala län.

Vision

Barn, unga och vuxna i Uppsala län ska känna till Barnkonventionen och ska kunna använda den som ett verktyg i delaktighet och barnrätt.

Mål

- Verka för att öka kunskapen om barnkonventionen och få förtroendevalda och tjänstemän att använda barnkonventionen som ett konkret verktyg i arbetet för barns rättigheter.
- Verka för att anställda och förtroendevalda i landstinget och kommunerna i länet utbildas i barnkonventionen.
- Verka för att vara en remissinstans.
- Verka för barn och ungas inflytande och delaktighet.
- Vara rådgivande för kommuner/landsting i deras arbete med att bevaka barnperspektivet i olika dokument.
- Initiera lokala nätverk.

Verka för att öka kunskapen om barnkonventionen och få förtroendevalda och tjänstemän att använda barnkonventionen som ett konkret verktyg i arbetet för barns rättigheter.

Verka för att anställda och förtroendevalda i landstinget och kommunerna i länet utbildas i barnkonventionen.

47 besök har gjorts under året i länet med politiker eller tjänstemän där Gun Johansson har presenterat sitt uppdrag. Av dessa 47 besök har utbildning i barnkonventionen genomförts vid femton av besöken.

Vid dessa besök har också material lämnats ut såsom: ”Barnkonventionen är ett verktyg att använda...”, ”Fakta för föräldrar” och litteraturtips. Verktygen har utarbetats under året hos Barnombudsmannen. Besöken utmynnar oftast i att nya kontakter önskas för exempelvis utbildningsinsatser i barnkonventionen av Länsbarnombudsmannen.

Det har visat sig att det finns stort behov av samtal och diskussioner om barnkonventionen och av Länsbarnombudsmannens olika verktyg och hjälpmedel för att tillämpa den. I flera verksamheter välkomnar man barnkonventionens synsätt som ett stöd som gynnar arbetet.

Inom Landstinget har policydokumentet för barnkonventionsarbetet särskilt uppmärksammats inom verksamheterna. Detta utifrån den uppföljning av dokumentet som påbörjats under senare delen av året men som slutförs under 2006. Det kan redan nu konstateras att detta dokument behöver lyftas upp och konkretiseras så att policyn förverkligas.

Att öka kunskapen om barnkonventionen är en huvuduppgift i mitt arbete och det är här som jag lägger ner mest arbete. Varje grupp av personer som jag träffar är unik utifrån sitt verksamhetsområde vilket gör att alla föredragningar måste oftast vara anpassade till dem jag ska möta.

Verka för att vara en remissinstans

Länsbarnombudsmannen har givit synpunkter på fem remisser under året. Länsbarnombudsmannen har inte fått remisserna som en remissinstans utan mer för att ge synpunkter på handlingen utifrån barnperspektivet. Detta är ett typexempel på att verksamheten är ny och att politiker och tjänstemän behöver få tid på sig för att få in rutinen att sända handlingar till Länsbarnombudsmannen. Ett mål är att barnkonventionen beaktas vid varje förslag till beslut samt att detta dokumenteras i en konsekvensanalys. Därefter ska politikerna kunna besluta utifrån ett barnperspektiv.

Verka för barn och ungas inflytande och delaktighet

Länsbarnombudsmannen har varit bollplank åt Knivsta kommun i fortsättningen av ungdomstingets utformning. Ungdomsverksamheten har också sökt projektpengar för att stärka ungdomarnas hälsa, detta i samverkan mellan ungdomar - landsting - kommun - Länsbarnombudsmannen.

I Älvkarleby kommun har skolan tillsammans med Länsbarnombudsmannen utarbetat broschyren ” Fakta för föräldrar i Älvkarleby”. Likaså har Uppsala kommun en liknande broschyr. Skolhälsovården, Lokala BO och Länsbarnombudsmannen samarbetat vid framställningen av denna..

Östhammar kommun såg över lokalbehovet inom grundskolan vilket resulterade i nedläggning av skolenheter. Vid ett flertal tillfällen besökte Länsbarnombudsmannen barn och förvaltningen i frågan.

Ann-Mari Forsberg har haft en kamratstödjarutbildning inplanerade under året i länets skolor.

Vara rådgivande för kommuner/landsting i deras arbete med att bevaka barnperspektivet i olika dokument

Länsstyrelsen har i regleringsbrevet för år 2004 fått i uppdrag att bland annat redogöra för hur barnperspektivet kan utvecklas och förbättras i verksamheterna. Utifrån detta har Länsbarnombudsmannen varit i kontakt med olika verksamheter och givit råd och stöd samt varit

bollplank för hur man kan arbeta. Det finns dock mycket mer att arbeta vidare med inom detta arbetsområde.

Många kommuner arbetar fram ungdomspolitiska program och även här har Länsbarnombudsmannen givit sina tankar.

Länsbarnombudsmannen har tagit del av skolplanerna och medverkat vid omarbetningarna.

Några enstaka dokument från landstinget har Länsbarnombudsmannen givit synpunkter på.

Initiera lokala nätverk

Det arbete som påbörjades 2004 med att initiera till lokala barnkonventionsnätverk i länets kommuner är nu klart och i arbete. Kommunerna har påbörjat ett arbete för att initiera lokala nätverk. Viljan att arbeta med barnkonventionen finns, men det gäller att skapa tid för dem som deltar.

Landstingets barnkonventionsnätverk har träffats 3 gånger under året och då bland annat diskuterat hur man kan arbeta med barnkonventionen utifrån policydokumentet.

Barnsäkerhetsnätverket har träffats 2 gånger under året. Teman för seminarierna har varit Kraftsamling - ett seminarium om barn och trafik.

Samverkan

”Referensgruppen”

Den är sammansatt av medlemmar från olika sektorer i samhället såsom skolhälsoöverläkare, grundskolechef, förskolechef, psykiater, socialjour, verksam jurist, representant från polis och politiker från landsting/kommun. Referensgruppen träffas regelbundet, minst fyra ggr/år. Under året har alla möten haft ett temaområde och någon föredragande expertperson har varit inbjuden.

Syftet är att ge en struktur och arena, dels för sakkunnig insyn i verksamheten, dels för erfarenhetsutbyte, gemensam överblick, samverkan och nätverksbyggande inom kommunerna och landstinget.

Paraplygruppen

Är en samverkansgrupp i länet för det samordnande arbetet vid sexuella övergrepp och fysisk barnmisshandel. Gruppen har träffats fyra gånger under året med besök på gruppmedlemmarnas arbetsplatser.

God Livsmiljö

Gruppen består av frivilligorganisationer inom Uppsala kommun. Träffarna har varit välbesökta med ca. fyra mötestillfällen under året. I slutet av december 2004 hade gruppen arbetat fram en volontärbyrå tillsammans med Uppsala kommun.

Nätverket för anhörigföreningar

Träffas i BOiUs lokaler och Elisabeth Axberg är ordförande. Elisabeth Bakke och Gun Johansson är barnombudsmannens representanter i nätverket. Vid de flesta träffarna har särskilt inbjudna gäster informerat om sin verksamhet.

Övrig samverkan

Statliga Barnombudsmannen i Stockholm har besökts två gånger under året. I ett fortgående utbyte planeras regelbundna träffar för att diskutera specifika frågor eller erfarenheter. Statliga Barnombudsmannen har i regeringsbrevet för år 2004 fått i uppdrag att bland annat sprida goda exempel på hur man i kommuner och landsting kan arbeta med implementeringen av barnkonventionerna i verksamheterna. Därför anordnades en inspirationsdag i Västerås med arbetsnamnet "Full fart framåt". Gun Johansson var en av föredragningshållarna.

Landstingen i Sverige har ett nätverk för barnkonventionsarbete som träffas två gånger om året och tar upp aktuella frågor. Gun Johansson representerar Uppsala län vid dessa tillfällen likaså gör barnhälsovårdsöverläkare Björn Wettergren.

Universitetet är en annan samarbetspartner. Det är särskilt Etnologen som frågor och tankar utbyts med. Etnologen har också inbjudit till olika forskningsseminarier som det varit givande att ta del av.

Länsbarnombudsmannen har vid olika tillfällen samarbetat med **Rädda Barnen** och föreläst tillsammans eller var för sig vid föräldraträffar och andra evenemang. Vidare har samarbete skett mellan Rädda Barnens lokalavdelningar, Röda Korset och Länsbarnombudsmannen.

Polismästare Göran Lindberg kallade till möte i februari 2005 angående uppstartande av **Barnahus**. Gun Johansson har följt arbetet men inte varit med i arbetsgruppen. En del av engagemanget utgjordes av ett studiebesök i Malmö gav som kunskap om hur andra organiserat liknande verksamhet

Samverkan med **Vägverket** i Eskilstunna fortsätter i syfte att se hur de arbetar med barnkonventionen. Vägverket gör mycket bra konsekvensanalyser på de vägområden de arbetar med.

Migrationsverket i Gimo var under år 2005 en mottagning för ensamkommande ungdomar. Det blev en kortvarig verksamhet eftersom den lades ner senare samma år. Dock var länsbarnombudsmannen där och pratade med ungdomarna. Dessutom har ett specifikt asylsökningssärende hanterats av barnombudsmannen utifrån dokumentationen. Detta ärende påbörjades under 2004 och fortsatte in i 2005 med ganska mycket arbete.

Kvinnojourerna i två kommuner har besökts och fortsatt utbyte sker. Under 2006 fortsätter detta arbete.

Säkerhet och trygghet var temat vid en informationsdag som Uppsala kommun, Landstinget, Polisen och Frivilligorganisationerna anordnade på Vaksalatorg och inne i Kvarnen. Länsbarnombudsmannen medverkade med ett bord och den enkät som är gjord för både barn och vuxna i ett trygg- och säkerhetstänkande.

Länsbarnombudsmannen har varit involverad i Tingsrättsmål vid två tillfällen. Ett där Åklagarmyndigheten efterfrågade Länsbarnombudsmannens åsikt och ett där en förälder begärde medverkan.

Verksamhetsbesök:

För att få kunskap om verksamheter som Länsbarnombudsmannen inte arbetat med tidigare, har även år 2005 besök gjorts på barnsjukhuset, barn- och ungdomspsykiatri, ungdomshälsan, Trappan, öppenvårdsmottagningar, BVC, skolhälsovården, socialtjänster i länet, skolor och förskolor i länet.

Föreläsningar

Länsbarnombudsmannen var moderator till två föreläsningar när **Socialdepartementet** hade konferensen ” **Mötet med barnet**” i Stockholm den 11-12 april.

I maj anordnade Barnsjukhuset en föreläsningdag med temat **Långt bort och nära** även här medverkade Länsbarnombudsmannen med en föreläsning .

Psykiatrividivisionen anordnade under tre dagar i maj seminarium om barnkonventionsarbete. Under två pass de två sista dagarna berättade länsbarnombudsmannen om sitt arbete och vilka tjänster som jag kunde hjälpa till med.

I slutet av Juni 2005 inbjöd förskole- och ungdomsminister Lena Hallengren till en konferens om **Kvalitet i Förskolan** och Gun Johansson föreläste under 20 minuter om barnkonventionen i förskolan.

Hem och Skola Riks inbjöd Länsbarnombudsmannen att föreläsa om kränkande särbehandling på deras riksstämma. En spännande stor grupp att föreläsa för och med mycket engagemang. De återkommer ständigt med frågor.

I oktober 2005 föreläste Länsbarnombudsmannen för **Attention** om barnkonventionen en kvällsföreläsning.

I november år 2004 hade **Barnombudsmannen i Uppsala** en ideell förening en föreningsföreläsning angående ”Barn som brottsoffer”. Här föreläste Magnus Lindgren, brottsofferforskare samt Annie Norell Beach och Gun Johansson. Arbetet med denna problematik har Gun Johansson och Magnus Lindgren fortsatt med.

Hälsofrämjande skolutveckling i Skåne inbjöd till konferens i december och även här hade Gun Johansson ett föredrag om barnkonventionen ur ett hälsoperspektiv.

Lokal

En litteratur- och biblioteksverksamhet, som på ett enkelt sätt ska vara tillgänglig för besökare, har iordningställt av Susanna Lindqvist. Det finns också tips och idéer om lekmaterial för små barn ur ett jämställdhetsperspektiv. Lokalen kan också användas av verksamheter vid ex. studiedagar då de ska arbeta med barnkonventionen.

Lokalen har under hösten använts bland annat av personal med olika kompetenser inom landstinget i deras arbete med barn som drabbats av nära anhörigs bortgång. Gruppen kallas för Zebragruppen.

Invigningar

Länsbarnombudsmannen har **invigt** en utställning på Upplandsmuseet ” **Vår förbannade rätt**”. Det är en bok om barnkonventionen värden över skriven av Maja Frankel och bild av Tora Mårtens.

Vidare har länsbarnombudsmannen **invigt två förskolor**.

Media

Länsbarnombudsmannen har skrivit två debattartiklar
rubrik: **Ändra lagen om barnpornografi**, medskribent
var Vivianne Macdisi. Nästa rubrik: **Hur och när
använda mobiltelefon.**

Intervjuartiklar: Bilisten hade en stor artikel om
Länsbarnombudsmannens nätverk **Barnsäkerhet.**

Vid tre tillfällen har korta telefonintervjuer gjorts och i
tidningen har Länsbarnombudsmannen citerats.

Veckans profil var ett inslag på Radio Uppland i augusti
då Länsbarnombudsmannen blev intervjuad.

Tidigare under våren var Radio Uppland intresserad av vad
en Länsbarnombudsman har som sin uppgift.

Trycksaker

Som tidigare nämnts i texten har ett plastkort med titeln
”Barnkonventionen är ett verktyg att använda...”
utarbetats för att vara ett hjälpmedel för politiker och
tjänstemän

Vidare är häftet ”Fakta för föräldrar i Uppsala – vad kan
Du göra om ditt barn är inblandat i mobbing eller annan
kränkande behandling i skolan” samt ” Fakta för föräldrar i
Älvkarleby- vad o.s.v. utarbetats för att delas ut i skolorna
på respektive ort.

En lokalfolder framställdes under våren.

Brevpapper och kuvert har framtagits av företaget allians
till Länsbarnombudsmannen.

Informationsfolder om Länsbarnombudsmannen är under
arbete och färdigställs under 2006.

Statistik

Under 2005 har Länsbarnombudsmannen fört statistik över de problemrelaterade samtal som inkommit. Det är i princip bara samtal från vuxna som inkommit.

Sammanlagt har 41 ärenden behandlats. Av dessa är 32 telefonsamtal och två stycken är 9 e-post.

Nedan följer vad samtalen handlat om.

- Skola (ofta mobbning): 19
- Vårdnad/umgänge: 10
- Juridiska frågor: 5
- Misshandel: 3
- Sexuella övergrepp: 1
- Förskola: 3

Besök

Länsbarnombudsmannen har tagit emot 54 vuxna besökare.